

Sygn. akt III Ca 221/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SO Gabriela Sobczyk

SR del. Roman Troll

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko H. P.

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju

z dnia 2 października 2013 r., sygn. akt I C 583/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR del. Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 221/14

UZASADNIENIE

Powód J. P. w sprawie przeciwko pozwanym H. P. i L. P. wniósł o stwierdzenie wygaśnięcia służebności osobistych ustanowionych na ich rzecz aktem własności ziemi z dnia 16 maja 1974r. wpisanych do księgi wieczystej nr KW (...) Sądu Rejonowego Jastrzębiu-Zdroju oraz o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

W uzasadnieniu powództwa J. P. podniósł, iż jest właścicielem nieruchomości położonej w M., na której ustanowiono służebność osobistą na rzecz H. P. i L. P.. Pozwana w 1981r. wyjechała na stałe do Niemiec, gdzie mieszka i pobiera świadczenia emerytalno-rentowe. Pozwana nie deklaruje chęci powrotu do Polski. Także pozwany L. P. wyjechał do Niemiec, gdzie pozostaje zameldowany na stałe. W świetle powyższego, w ocenie powoda, służebności osobiste na rzecz pozwanych wygasły.

Pozwani w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu, podnosząc, iż H. P., pomimo pobytu w Niemczech, regularnie przebywa w Polsce. Od 2012r. powód zaczął uniemożliwiać pozwanej korzystanie z przedmiotowej nieruchomości. Powód uniemożliwiał także pozwanemu L. P. dostęp do przedmiotowego

budynku. Stąd w świetle powyższego, zdaniem pozwanych, stwierdzenie wygaśnięcia służebności byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju stwierdził, iż z dniem 1 stycznia 1993r. wygasła służebność osobista ustanowiona na rzecz H. P. aktem własności ziemi z dnia 16 maja 1974r. nr (...) Naczelnika Powiatu w W., obciążająca nieruchomości położoną w J. opisaną w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju KW nr (...), a polegająca na służebności zajmowania całego parteru budynku mieszkalnego wraz z wolnym oświetleniem, opalem, wolnym obejściem w całym budynku i po całym gospodarstwie oraz zapewnieniem opieki osobistej i lekarskiej na wypadek choroby i starości; stwierdził, iż z dniem 1 stycznia 1993r. wygasła służebność osobista ustanowiona na rzecz L. P. aktem własności ziemi z dnia 16 maja 1974r. nr (...) Naczelnika Powiatu w W., obciążająca nieruchomości położoną w J. opisaną w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju KW nr (...), a polegająca na prawie do korzystania z mieszkania w budynku mieszkalnym do czasu zawarcia związku małżeńskiego; zasądził od pozwanej H. P. na rzecz powoda J. P. kwotę 358,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; zasądził od pozwanego L. P. na rzecz powoda J. P. kwotę 358,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że powód J. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w J. opisanej w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju KW nr (...). Na nieruchomości tej

Sygn. akt III Ca 221/14

aktem własności ziemi z dnia 16 maja 1974r. nr (...) Naczelnika Powiatu w W. ustanowiono dożywocie na rzecz pozwanej H. P. polegające na służebności zajmowania całego parteru budynku mieszkalnego wraz z wolnym oświetleniem, opalem, wolnym obejściem w całym budynku i po całym gospodarstwie oraz zapewnieniem opieki osobistej i lekarskiej na wypadek choroby i starości. Na w/w nieruchomości na rzecz pozwanego L. P. ustanowiono służebność polegającą na prawie korzystania z mieszkania w budynku mieszkalnym do czasu zawarcia związku małżeńskiego. Służebność ta wpisana została na podstawie aktu własności ziemi nr (...) z dnia 16 maja 1974r. wydanego przez Naczelnika Powiatu w W.. Pozwani korzystali z ustanowionej służebności do 1982r., kiedy to pozwana H. P. wyprowadziła się do Niemiec, gdzie zamieszkała na stałe. Po roku 1998r. pozwana przyjeżdżała do Polski na kilkumiesięczne pobyty, w czasie których zamieszkiwała w domu powoda. Wówczas zajmowała pokój na piętrze budynku, korzystając także ze znajdującej się tam kuchni i łazienki.

Pozwany L. P. w 1982r. wyprowadził się do siostry, u której zamieszkiwał do 1987r., a następnie wyjechał do Niemiec, gdzie zamieszkiwał do 2000-2001r. Po powrocie z Niemiec pozwany nie miał możliwości korzystania ze służebności. Pomimo podejmowanych prób, powód nie udostępnił L. P. pomieszczeń, wymieniając m. in. zamki w drzwiach wejściowych do budynku. Od około 10 lat pozwany zamieszkuje w Z..

Przeciwko J. P. z powództwa H. P. toczyło się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach sygn. akt II C 351/05/4postępowanie o zapłatę równowartości świadczeń rocznych zagwarantowanych dożywociem. Powództwo oddalone zostało wyrokiem z dnia 14 września 2006r. Na skutek apelacji H. P., Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 24 maja 2007r. w sprawie VACa 197/07 oddalił apelację.

Przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu-Zdroju z powództwa J. P. prowadzone było postępowanie przeciwko H. P. i L. P. o zniesienie służebności będących przedmiotem niniejszego postępowania. Postępowanie w sprawie zostało prawomocnie zakończone wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2009r. w sprawie I C 276/08 oddalającym powództwo. Powodem oddalenia powództwa był fakt wygaśnięcia ustanowionych na rzecz pozwanych służebności.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że żądanie powoda J. P. zasługiwało na uwzględnienie. Sąd orzekający w niniejszej sprawie, analizując całość materiału dowodowego, doszedł do zbieżnych wniosków z Sądem orzekającym w sprawie sygn. akt I C 276/08. Zgodnie z art. 297 k.c. do służebności osobistych stosuje się odpowiednio przepisy o służebności gruntowych. Na podstawie art. 293 § 1 k.c. służebność gruntowa wygasa wskutek niewykonywania przez lat dziesięć. Jeżeli służebność została wpisana do księgi wieczystej, a następnie wygasła na skutek niewykonywania przez lat 10, a pomimo to dalej figuruje w księdze wieczystej, wówczas mamy do

czynienia z niezgodnością między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym. Dla celów wpisu (wykreślenia) do księgi wieczystej niezbędny jest wyrok sądu ustalający (w trybie art. 189 k.p.c.) wygaśnięcie służebności. W rozpoznawanej sprawie pozwani wyprowadzili się z nieruchomości powoda w 1982r., o czym zgodnie zeznawali powód J. P. i pozwany L. P.. Tak więc ustanowione na ich rzecz służebności wygasły najpóźniej z dniem 1 stycznia 1993r. na skutek niewykonywania ich przez okres dziesięcioletni wskazany w art. 293 § 1 k.c. Nie

Sygn. akt III Ca 221/14

mogły też zmienić tych ustaleń podnoszone przez pozwanych okoliczności świadczące o tym, iż powód udaremniał im i udaremnia nadal korzystanie ze spornych służebności przez wiele lat i zmusił ich do opuszczenia domu, którego one dotyczyły. Skutek określony art. 293 § 1 k.c. w zw. z art. 297 k.c. w postaci wygaśnięcia służebności wobec niewykonywania jej przez lat dziesięć następuje niezależnie od przyczyny, z jakiej sytuacja ta ma miejsce. Nie mógł okazać się skuteczny zarzut pozwanych, że dochodzone roszczenie jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego albowiem wygaśnięcie służebności na skutek niewykonywania następuje ex lege. Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art.293§1 k.c. w zw. z art.297 k.c. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art.105§1 k.p.c. obciążając nimi pozwanych jako stronę przegrywającą.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana H. P., zaskarżając go w całości odnośnie swojej osoby, wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa w zakresie żądania skierowanego przeciwko niej, uchylenie punktu 3 zaskarżonego wyroku, względnie o przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że pozwana od 1982r. do 1998r. nie korzystała ze służebności osobistej ustanowionej na jej rzecz, naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 297 k.c. w zw. z art. 293§3 k.c. poprzez przyjęcie, że z dniem 1 stycznia 1993r. wygasła służebność osobista ustanowiona na rzecz pozwanej. Wskazała, że w okresie po 1982r. nadal posiadała swoje rzeczy przedmiotowej nieruchomości i w miarę regularnie przyjeżdżała do Polski, a nadto wielokrotnie starała się dostać do przedmiotowego domu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd Rejonowy ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaoferowanych przez obie strony.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego sprzeczności istotnych ustaleń sądu ze zgromadzonym materiałem dowodowym, stwierdzić należy, że stanowisko prezentowane w apelacji w zasadzie nie można określić jako zarzut, lecz polemikę z ustaleniami zaskarżonego wyroku.

Sygn. akt III Ca 221/14

W ocenie Sądu Odwoławczego ocena zgromadzonego materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy dokonana została zgodnie z art. 233 k.p.c. i Sąd I instancji nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego. To bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające wyłącznie przekonanie skarżącej o innej niż przyjął Sąd Rejonowy wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, a z takim sformułowaniem treści apelacji mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

W świetle prawidłowo dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych w sprawie, zastosowanie prawa materialnego stanowiącego podstawę zaskarżonego orzeczenia, w ocenie Sądu Odwoławczego jest prawidłowe, albowiem z dokumentacji urzędowej, a mianowicie odpisu księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości wynika zakres służebności osobistej i data powstania tej służebności. Z materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, jak i w toku prawomocnie zakończonych postępowania sądowego toczącego się między stronami w przedmiocie zniesienia służebności, wynika iż okoliczność 10-letniego braku realizowania uprawnienia z tytułu służebności osobistej po stronie pozwanej został wykazany i jako taki podlega ocenie w trybie art. 293 k.c. Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że skutek określony art. 293 § 1 k.c. w związku z art. 297 k.c., w postaci wygaśnięcia służebności wobec niewykonywania jej przez lat dziesięć, następuje niezależnie od przyczyny, z jakiej sytuacja ta ma miejsce, a więc podnoszone przez apelującą zarzuty dotyczące uniemożliwiania jej dostania się do domu, nie zasługują na uwzględnienie. W szczególności, iż sama pozwana przyznała, że tylko sporadycznie korzystała z nieruchomości i nigdy nie podejmowała działań faktycznych czy prawnych, zmierzających do ochrony ustanowionej na jej rzecz służebności. Z ustaleń bowiem wynika jednoznacznie, że pomiędzy 1982 r. a 1998 r. pozwana nie była w nieruchomości przedmiotowej nawet okazjonalnie, nie żądała dopuszczenia do korzystania z nieruchomości w zakresie służebności, a po tym okresie korzystała z innych niż zakres służebności części nieruchomości udostępnianych wyłącznie grzeźnościowo przez powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozostałe podniesione w apelacji zarzuty mają charakter czysto polemiczny i sprowadzają się do negowania właściwej oceny i ustaleń Sądu meriti, przeciwstawiając im własne oceny i wnioski, które w żadnym razie nie mogą podważyć trafności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Z uwagi na powyższe - na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację jako bezzasadną. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 6 pkt. 2 i § 13 ust. 1 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR del. Roman Troll SSO Krystyna Hadryś SSO Gabriela Sobczyk